

Zwolle, juni 2019

Informatie programma !JES jongeren & hun ouders

Doelstelling !JES jongeren, preventief programma na scheiding.

Hoofddoel

!JES jongeren (12-18 jaar) & hun ouders is een preventief programma waarin scheidingseducatie geboden wordt, met als doel goed geïnformeerd vorm te geven aan de veranderingen als gevolg van de scheiding van de ouders, zodat gedrags- en/of emotionele problemen bij jongeren voorkomen worden.

Subdoelen

Programma voor jongeren

1. Ondersteuning en erkenning ervaren door het uitwisselen van ervaringen in een groep.
2. Op basis van de geboden informatie is een inschatting gemaakt of de verwerking goed verloopt of verlopen is en er is bepaald of meer begeleiding gewenst is voor de jongere in dit proces.
3. Verbetering/ versterking van de communicatie tussen ouder(s) en jongere over de gevolgen van de scheiding en naar aanleiding daarvan over de behoefte van de jongere op dit gebied.

Programma voor ouders

1. Ouders herkennen de signalen van hun kind, waarmee het ondersteuning/erkenning/veiligheid vraagt, en reageren zij hier responsief op.
2. Ouders geven vorm aan hun ouderschap en werken samen op basis van het werkmodel Ouderschapsreorganisatie, zodat zij hun opvoedingsverantwoordelijkheid blijven uitoefenen na de scheiding.
3. Blijven ouders in contact met hun kind(eren) en betrekken hen bij de veranderingen na de scheiding.
4. Ondersteuning en erkenning ervaren door het uitwisselen van ervaringen in een groep.
5. Ouders maken op basis van de informatie en hun ervaringen een inschatting of zij meer begeleiding wensen om vorm te geven aan hun ouderschap na scheiden.

!JES jongeren is een preventief programma, met als doel goed geïnformeerd vorm te geven aan de veranderingen na de scheiding en/of onderbouwen welke ondersteuning nog gewenst is na het programma.

Jongeren en ouders ontvangen psycho-educatie, zodat zij geïnformeerd zijn over aspecten die bijdragen aan ontspanning na echtscheiding, de-escalatie van conflicten en het behouden van een goed contact tussen ouder en kind na scheiding.

Op basis van de informatie die zij groepsgewijs hebben ontvangen, kunnen zij beoordelen of zij op deze manier samen verder vorm kunnen geven aan een nieuwe levensperiode na de scheiding of dat zij meer specifieke begeleiding nodig hebben.

Indicatie

!JES jongeren is een preventief programma, bestemd voor jongeren van op het voortgezet onderwijs, van 12 – 18 jaar en hun ouders.

De scheiding van de ouders is recent, 0 – 3 jaar geleden. Ouders en jongeren zijn gemotiveerd om deel te nemen aan dit programma in een groep.

Indien de scheiding langer geleden is, dient te worden nagegaan of ouders en jongere voldoende kan profiteren van dit programma. De programmaleider bepaalt dit in overleg met ouders en jongere.

Contra-indicatie

Als er geen/ onvoldoende motivatie is bij één van de betrokkenen, ouder of jongeren, dan is deelname niet aan te raden.

Als er psychiatrische problemen zijn, die het volgen van het programma negatief kunnen beïnvloeden. Denk aan alcohol –en drugsgebruik bij ouders en/of jongere. Denk aan gediagnosticeerde ADHD en/of ASS, indien de symptomen nog op de voorgrond staan.

Programmaleiders dienen samen met ouders en/of jongere een inschatting te maken.

Soms is individuele begeleiding voorafgaand aan het programma mogelijk, zodat groepswerk daarna effectief is.

Jongeren

Het materiaal is zo gemaakt, dat het bruikbaar is voor jongeren van 12 – 18 jaar. Deze diversiteit aan leeftijden kan niet binnen een groep.

Er dient een specifieke indeling naar leeftijd gemaakt te worden. De leeftijden binnen de groep kunnen niet te ver uit elkaar liggen. Gezien de ontwikkeling van de jongeren is dit niet wenselijk, zij kunnen dan onvoldoende van elkaar leren.

Mogelijke groepssamenstellingen:

12-14 jaar, 13-15 jaar, 14-16 jaar, 15 -16 jaar, 16-18 jaar, 17-18 jaar

Wellicht zijn meer combinaties mogelijk, dit is ook afhankelijk van de individuele deelnemer. Denk aan (verstandelijke en emotionele) mogelijkheden en motivatie. De gecertificeerde programmaleiders dienen een inschatting voor de groepssamenstelling te maken op basis van hun kennis van ontwikkeling van jongeren en op basis van hun kennis van het programma !JES jongeren & hun ouders. Tijdens het programma voor programmaleiders wordt specifiek aandacht besteed aan de groepssamenstelling.

Ouders

Om deel te kunnen nemen aan de cursus !JES jongeren & hun ouders, heeft het grote voorkeur dat beide ouders deelnemen aan het programma. Dit is een wezenlijk onderdeel, dat nodig is voor het bereiken van de gestelde doelen.

In de praktijk blijkt vaak dat vanwege verschillende redenen, niet alle ouders gemotiveerd zijn voor deelname aan een groep. In dat geval wordt bekeken of ouders alsnog gemotiveerd kunnen worden. Lukt dit niet en de jongere acht deelname aan een groep wel zinvol, dan kan besloten worden de jongeren toch deel te laten nemen. In die

situatie is er tijdens het programma extra aandacht voor de jongere, met betrekking tot het contact met de ouder(s).

Dit uitgangspunt brengt ook met zich mee dat het mogelijk is dat slechts één ouder deelneemt aan het programma.

De onderbouwing van dit uitgangspunt wordt gehaald uit de informatie van mw. L. Cottyn (interactieacademie te Antwerpen). Zij beschrijft dat het gedrag van één ouder het verschil kan maken in het contact met de andere ouder, ten behoeve, ten gunste van hun kind.

Een ander punt ter onderbouwing is het gegeven dat jongeren kunnen leren hun eigen mogelijkheden te gebruiken in het omgaan met de gevolgen van de scheiding.

Van jongeren wordt verwacht dat zij

- Beschikken over empathisch vermogen, het zich in kunnen leven in anderen.
- Kunnen reflecteren op het eigen gedrag. Dit is nodig om een inschatting te maken welke ondersteuning zij nodig hebben, wat zij willen leren en oefenen.
- Beschikken over oplossend vermogen. Dit is nodig om niet (te) lang stil te blijven staan bij wat er niet goed is of niet goed gaat, maar om situaties aan te pakken.
- Tijdens elk programma onderdeel aanwezig zijn.

Van ouders wordt verwacht dat zij

- Beiden aanwezig zijn tijdens de programma onderdelen voor ouders.
- Beschikken over empathisch vermogen, het zich kunnen inleven in anderen.
- In staat zijn mogelijke ex-partnerproblematiek buiten het programma van !JES jongeren aan te pakken.
- Mogelijkheden hebben om als ouder met de ex-partner te communiceren of zich dit ten doel stellen binnen het programma !JES jongeren.

Groepssamenstelling

De groep bestaat uit maximaal 6 – 8 jongeren. Een groep van 6 heeft de voorkeur. De oudergroep bestaat dan namelijk al uit 12 personen.

Het is belangrijk dat er een goede samenstelling van jongeren is, wat betreft leeftijd en verdeling jongen/ meisje. Een uitgangspunt hierbij kan zijn dat iedere jongere een soort "maatje" kan vinden in de groep.

Er worden geen broers en zussen in één groep geplaatst. Op die manier kunnen jongeren hun eigen keuzes maken en aandacht krijgen voor persoonlijke situaties binnen de scheiding. Een tweede jongere uit het gezin kan wellicht met een volgende groep mee doen.

Voor ouders dient het programma dan te worden aangepast, zodat bepaalde informatie niet twee keer gegeven zal worden. Wel is het belangrijk dat ouders met de programmaonderdelen rondom het contact aanwezig zijn en/of mee doen.

Algemene uitgangspunten !JES jongeren

- Elk kind heeft recht op een onafhankelijke en zinvolle relatie met beide ouders.

- Elk kind heeft het recht niet te hoeven luisteren naar of deel te hebben aan de persoonlijke strijd van de ouders.
  - Elke ouder heeft het recht en de verantwoordelijkheid om deel te nemen aan de opvoeding van zijn of haar kind, mits de rechten van het kind niet in het geding zijn.
  - Elke ouder heeft het recht om in de tijd dat de jongeren bij hem of bij haar zijn, zijn of haar eigen normen, opvattingen of wijze van opvoeding te volgen zonder onredelijke bemoeienis van de andere ouder, mits de rechten van het kind niet in het geding zijn.
  - Elke ouder heeft het recht op privéleven en privéterrein.
  - Elke ouder heeft het recht zich met zijn of haar kind een gezin te noemen.
- (Gebaseerd op de geformuleerde uitgangspunten van Isolina Ricci, 1980. In: Loos en Wittink, 1987, p. 54).

Opzet van het programma !JES jongeren & hun ouders

Het volledige traject bestaat uit 4 onderdelen, die elk hun eigen aandachtspunten hebben.

1. Aanmelding en intake

Bij de aanmelding is het belangrijk dat er zicht is op:

- Leeftijd van de jongere
- Wanneer de scheiding is uitgesproken
- Hoe de huidige leefsituatie van ouders en jongere is

Tijdens de intake wordt een deel met ouders apart gesproken en een deel samen met ouders en de jongere.

2. Programma voor jongeren

- 4 bijeenkomsten van anderhalf uur.
- Leeftijd 12 – 18 jaar, in specifieke leeftijdsgroepen.
- Groepsgrootte minimaal 4 en maximaal 6-8 jongeren.
- Er wordt gewerkt met diverse werkvormen.
- Informatie, werkbladen en materiaal beschikbaar (in hand- out).

3. Programma voor Ouders

- 4 bijeenkomsten van twee uur.
- Groepsgrootte is maximaal 16 ouders.
- Informatie en werkbladen beschikbaar in de vorm van een hand-out voor ouders.

4. Afsluitend gesprek ouders en kind

Aan het eind van het programma wordt het traject besproken met ouders en jongere. De evaluatieformulieren per bijeenkomst kunnen hiervoor gebruikt worden. De advisering na

het programma kan met behulp van deze informatie en die van ouders en kind, onderbouwd worden.

Schematische weergave van het programma !JES jongeren

Kennismaken en Intake

Programma 1 voor ouders

Programma 1 voor jongeren

Programma 2 voor ouders

Programma 2 voor jongeren

Programma 3 voor ouders

Programma 3 voor jongeren

Programma 4 voor ouders

Programma 4 voor jongeren

Afsluiting, Vervolg en Evaluatie